

**INSTRUCTIO DE MINISTRIS EXTRAORDINARIIS
S. COMMUNIONIS EUCHARISTICAE ADMINISTRANDAE**

NUNZIATURA APOSTOLICA IN ITALIA - PROT. N. 1255 - ROMA, 20.V.1969
Lettera al Segretario Generale della C.E.I., a firma di Mons. Carlo Curis,
Incaricato d'Affari a. i.

La Sacra Congregazione per la Disciplina dei Sacramenti ha inviato a questa Nunziatura Apostolica il testo riveduto ed aggiornato della Istruzione "Fidei Custos", riguardante l'amministrazione della Santa Comunione da parte dei Ministri straordinari.

Sua Santita' ha approvato il testo definitivo delle nuove norme ed ha disposto che i riti relativi alla istituzione del ministro e alla distribuzione della Santa Comunione, preparati dal "Consilium ad exsequendam Constitutionem de sacra Liturgia", facciano parte integrante della Istruzione.

Mi do premura di trasmettere all'Eccellenza Vostra Reverendissima copia del nuovo testo della predetta Istruzione e i riti annessi, facendo presente che il Santo Padre ha stabilito che, almeno per ora, le nuove disposizioni non debbano essere pubblicate.

SACRA CONGREGATIO DE SACRAMENTIS

**Instructio de Ministris extraordinariis
S. Communionis Eucharisticae administrandae**

Fidei custos, Ecclesia, cuius depositum per hominum aetates servat inviolatum, leges omnino canonicas, saeculorum decursu a se latas, quas diligenter tuetur, quandoque ob peculiare condiciones novasque subortas necessitates prudenter simul et magnanimiter immutat. Cum enim salus animarum sit finis Ecclesiae, canonicae praescriptiones ad hunc finem aptari debent, ut prout res et tempora poscunt, reapse efficaces sint et ad universam Ecclesiae navitatem recte temperandam pertineant.

Hac vero aetate, qua humanae vitae condiciones quam citissime demutantur, Ecclesia praeter alia nequit non animadvertere angustias et difficultates in quibus, ob sacrorum ministrorum exiguum nonnullis in regionibus numerum, ipsa versatur cum animarum curae necessitates augeant et pastoralis ministerii multiplices labores et industriae expostulentur.

Quam ob rem visum est Beatissimo Patri Paulo VI pro Sua pastoralis sollicitudine fidelium votis accedere caute derogando vigenti iuri, ita ut, praeter ministros de quibus in can. 845, huius aetatis necessitate comper- ta, extraordinarii constituantur ministri, qui sibi et fidelibus Sacram Communionem administrare possint.

Quod ut recte fiat haec, auctoritate Summi Pontificis, decernuntur nor- mae circa administrationem SS. mae Communionis iuxta ritum latinum:

1.- Episcopi residentiales, Coadiutores omnibus iuribus et officiis E- piscopalibus praediti, Abbates de regimine, Praelati Ordinarii locorum, Vi- carii Capitulares, Administratores Apostolici, Vicarii ac Praefecti Apo- stolici, etsi caractere episcopali carentes, quique in hoc Decreto Pastro- res vocantur, adire possunt Sacras Congregationes de Disciplina Sacramen- torum ac pro Gentium Evangelizatione seu de Propaganda Fide, pro suae po- testati subiectis, ad assequendam facultatem, qua personae cuidam idoneae permittere valeant administrationem Sanctae Communionis sibi et fidelibus:

- a) quoties minister de quo in can. 845 C.J.C. deest;
- b) quoties idem minister SS. mam Communionem administrare nequeant sine in commodo ratione adversae valetudinis, propectae aetatis ac pastoralis ministerii;
- c) quoties numerus fidelium ad SS. mam Communionem accedentium ita notabi- lis sit ut Missae celebratio nimis protrahatur.

2.- Praedicti Pastores hanc facultatem acceptam delegare possunt Epi- scopis Auxiliaribus, Vicariis Generalibus, Vicariis Episcopalibus et Dele- gatis.

3.- Persona idonea, de qua in n. 1, designabitur iuxta hunc ordinem: subdiaconus, clericus in ordinibus minoribus constitutus, tonsuratus, reli- giosa, catechista (nisi, prudenti Pastoris iudicio, catechista religiosae praeferendus sit) aut simplex fidalis: vir et mulier.

4.- Re pressius determinata:

A. In oratoriis Communitatum religiosorum utriusque sexus, Pastores de qui- bus supra, facultatem assequi possunt permittendi ut, omni cautione adhibita, Superior ordine sacro carens vel Antistitia, aut eorum substitu- ti, Panem Eucharisticum distribuunt sibi ac suis sodalibus, fidelibus for- te adstantibus Eumque aegrotis in domo degentibus deferant.

B. In Orphanotropheis, Domibus hospitalibus, Collegiis et Institutis, am- pliore verbi significatione acceptis, quae moderantur religiosi vel Re- ligiosae, iidem pariter Pastores, de quibus in n. 1, facultate instrui pos- sunt qua Superior seu Rector ordine sacro carens vel Antistita aut eorum

substituti, aut etiam Christifidelis spectatae pietatis Sanctam Communionem distribuunt sibi, alumnis propriae domus vel etiam ceteris fidelibus, quovis titulo adstantibus, eamque aegrotis deferant.

5.- Christifidelis minister extraordinarius SS. mae Communionis deligendus, vita christiana, fide moribusque excelleat et maturiore aetate commendetur oportet, necnon rite instructus ad tam nobile munus explendum. Mulier spectatae pietatis, in casibus necessitatis seligatur, quoties scilicet alia persona idonea inveniri nequeat.

6.- Persona idonea ad SS. mam Communionem administrandam ab Episcopo nominatim selecta, mandatum ab eodem accipiat iuxta Ritum apparatus ad deputandum ministrum et distributionem SS. mae Communionis peragere debet iuxta liturgicas normas.

7.- In administratione S. Synaxis quodlibet praecaveatur irreverentiae periculum adversum SS. Sacramentum, cui maximus est honor exhibendus.

8.- Memorata facultas Pastoribus, de quibus supra in n. 1, iusta de causa potentibus a Sacris Congregationibus de Disciplina Sacramentorum et pro Gentium Evangelizatione seu de Propaganda Fide ad triennium conceditur.

9.- Praedicti Pastores, elapso triennio, ne omittant ad praefatas Congregationes referre de modo quo res processerint et utrum ad bonum animarum reapse contulerint.

Ex Aedibus Vaticanis, die 30 aprilis 1959.

Ritus ad deputandum Ministrum

qui ex Indulto (1) Apostolico Sacram Communionem distribuere valeat

1.- Deputatio fieri potest sive intra sive extra Missarum sollemnia praesente populo, ab Ordinario loci, aut a Parocho vel sacerdote ab eo delegato.

I. QUANDO RITUS INTRA MISSAM PERAGITUR

2.- Post homiliam, in qua docet fideles de ratione pastoralis huius officii in congregatione fidelium, sacerdos praesentat populo electum ad ministerium sacrae Communionis his vel similibus verbis:

Ex indulto Sedis Apostolicae, fratri nostro (sorori nostrae) N. grave committitur officium, ut, sacram Communionem sibi et aliis distribuere valeat, atque sacrum Viaticum moribundis deferre.

Tu autem, frater (soror), qui ad tantum officium deputaris, studeas prae omnibus vita christiana, fide moribusque excellere, atque ex hoc mysterio impensius vivere, per quod unitas Ecclesiae apte significatur et mirabiliter efficiatur. (2)

Cum autem scias nos Corpus Christi manducando et eius Sanguinem bibendo mortem Domini annuntiare donec ipse veniat (3), opera tua in spirituales oblationes converte, *acceptabiles Deo per Iesum Christum.* (4)

Insuper quoniam unum corpus multi sumus, qui de uno pane participamus, Eucharistiam fratribus distribuens, fraternam caritatem impensius exerceas, iuxta Domini praeceptum, qui cum Corpus suum discipulis tradidit manducandum, dixit eis: *Haec mando vobis, ut diligatis invicem* (5); et ante ipsos genuflexus pedes abluit singulorum.

3.- Post allocutionem, Electus stat coram celebrante, qui eum interrogat, his verbis:

1) Vis officium quod tibi concreditur praebendi fratribus tuis Corpus Dominicum, in servitium et aedificationem Ecclesiae suscipere?

R. Volo.

2) Vis de eodem Pane vitae impensius vivere et ad sacrificium Christi vitam tuam conformare?

R. Volo.

3) Vis in (asservanda et) ministranda Eucharistia omnem curam et reverentiam adhibere?

R. Volo.

Tunc celebrans surgit et super ministrum se genuflexum hanc profert benedictionem:

-
- (1) Indultum petendum est ad normam Instructionis *Fidei Custos* a Sacra Congregatione de Sacramentis, vel a S.C. pro Gentium Evangelizatione "pro suae potestati subiectis".
 - (2) Const. *Lumen gentium*, n. 11; A.A.S. 57, 1965, p. 15.
 - (3) cfr. I Cor. 11, 26.
 - (4) 1 Petr. 2, 5.
 - (5) Io. 15, 17.

Deus omnipotens, fons omnis gratiae et omnis benedictionis, te benedicere dignetur ad officium Corporis Christi ministrandi, ut qui Panem vitae fratribus tuis fideliter distribues, huius Sacramenti robore confortatus, caelesti convivio partem habere merearis.

Per Christum Dominum nostrum.

Omnes respondent:

Amen.

4.- In oratione fidelium habeatur invocatio pro ministro nuper electo.

In processione ad offertorium, minister deputatus defert vasculum eucharisticum cum particulis, et in Communionem, accipit Eucharistiam sub utraque specie.

II. QUANDO RITUS EXTRA MISSAM PERAGITUR

5.- Si ritus extra Missam peragitur, populo congregatio, canitur aliquis cantus congruus. Deinde qui celebrationi praeest brevem allocutionem, uti supra (n. 2) dictum est, habet, in qua populum docet de ratione pastoralis huius officii in communitate, et praesentat electum ad ministerium sacrae Communionis his vel similibus verbis:

"Frater noster... ut supra n. 3."

Sequitur invitatio ad orandum, oratio in silentio totius coetus liturgici et deprecatio illius qui Coetui praeest, ut habetur n. 4.

3.- Dein fit oratio fidelium, in qua habetur invocatio pro ministro nuper electo, datur benedictio, formula consueta, et celebratio concluditur congruo cantu, dum omnes in pace discedunt.

Ritus administrandi S. Communionem a Ministro ex Indulto (1) Sedis Apostolicae facultatem Habente

I. PRAENOTANDA

1.- Ad altare accendantur saltem duo cerei. Super mensam ponatur cor-

(1) Indultum petendum est ad normam Instructionis *Fidei Custos* a Sacra Congregatione de Sacramentis, vel a S.C. pro Gentium Evangelizatione "pro suae potestati subiectis".

porale; prope tabernaculum vero vasculum cum aqua, et purificatorium, ad purificandos digitos post sacrae Communionis distributionem.

2.- Minister, qui debet sacram Communionem distribuere, manus lavet, et vestem huic sacro ministerio convenientem induat.

II. RITUS LONGIOR

3.- Antequam sacra Communio distribuatur, praesertim diebus dominicis et festis de praecepto, fit sacra Verbi Dei celebratio (2); eadem fere ratione ordinata ac liturgia verbi in Missa: leguntur Epistula et Evangelium e Missa diei, cantibus, praesertim e psalmis, praemissis et interiectis (3).

Is qui praest homiliam ab Episcopo vel a parocho significatam legere poterit. Deinde fit oratio universalis seu oratio fidelium.

Oratione universali absoluta, recitant omnes orationem dominicam, et *Confiteor* (omissis verbis *Tibi, Pater, et Te, Pater*) vel actum contritionis, qui in singulis regionibus adhibetur.

Deinde minister dicit *Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi, et omnes subdunt semel: Domine, non sum dignus, ut intres sub tectum meum, sed tantum dic verbo et sanabitur anima mea.*

Minister, antequam aliis sacram Communionem distribuatur, poterit ipse eam sumere, secreto dicens: *Corpus Christi custodiat me in vitam aeternam. Amen.*

Deinde sacram Communionem aliis distribuit, dicens singulis: *Corpus Christi;* cui ipsi respondent: *Amen.*

Ritus absolvitur aliquo cantu vel aliqua oratione in gratiarum actionem.

III. RITUS BREVIOR

4.- Antequam sacra Communio distribuatur, loco celebrationis Verbi Dei, legi poterit, si rerum adiuncta id suadeant, *Io. 3, 53-58* vel alia lectio brevis e Sacra Scriptura.

(2) Const. De Sacra Liturgia, art. 35,4; A.A.S. 56, 1964; P.109. Instructio *Inter Oecumenici*, nn.37-39; A.A.S. 56,1964; pp.884-885.

(3) Instructio *Inter Oecumenici*, n.37; A.A.S. 56,1964; pp.884-885.

Deinde recitatur oratio dominica et fiunt cetera, quae supra (n. 3) indicantur.

5.- Si autem rerum adiuncta id requirant, ritus poterit directe initium capere ab oratione dominica. Cetera fiant, sicut supra (n. 3) indicantur.

ISTRUZIONE SULLE SS. MESSE PER GRUPPI PARTICOLARI

NUNZIATURA APOSTOLICA IN ITALIA - PROT. N. 1293 - ROMA, 31.V.1969
Lettera al Segretario Generale della C.E.I. a firma di Mons. Carlo Curis,
Incaricato d'Affari a.i.

Mi do premura di trasmettere all' Eccellenza Vostra Reverendissima il testo di una Istruzione della Sacra Congregazione per il Culto Divino, Istruzione che regola la celebrazione della Messa nei Gruppi particolari.

L'Istruzione è redatta in lingua nazionale; non vi è testo ufficiale latino, trattandosi di documento che ha carattere provvisorio.

Secondo le direttive ricevute, ho inviato copia di detta Istruzione al Presidente della Commissione Liturgica S.E. Mons. Antonio Mistrorigo, Vescovo di Treviso.

SACRA CONGREGATIO PRO CULTO DIVINO - PROT. N. 77/69

Istruzione sulle SS. Messe per gruppi particolari

Rientra tra i fini principali dell'azione pastorale della Chiesa quello di educare i fedeli all'inserimento nella comunità ecclesiale, sì che ognuno si senta operosamente unito con i fratelli nella comunione della Chiesa stessa, sia universale che locale, soprattutto mediante le celebrazioni liturgiche, L'assemblea liturgica, presieduta da chi è rivestito della potestà di riunire, dirigere, istruire e santificare il popolo di Dio, e segno e strumento dell'unione di tutti gli uomini, e segnatamente della Chiesa con Cristo (Cfr. Cost. *Lumen gentium*, n. 1; Cost. *Sacrosanctum Concilium*, n. 83).